

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ТУРИЗМУ

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

Сілабус дисципліни

Ерготерапія в програмах раннього втручання та першого дитинства

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

спеціалізація: 227. 2 Ерготерапія

освітньо-професійна програма: Ерготерапія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ВК.ЕТ 2

мова навчання: українська

Розробники:

Вітомська Марина Валентинівна, викладач кафедри фізичної терапії та ерготерапії, marinavitomskaya@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формулювання теоретичних знань та практичних навичок для ефективного ерготерапевтичного втручання в процесі реабілітації раннього втручання та періоду першого дитинства у дітей з різними патологіями. А також у співпраці з пацієнтом/клієнтом формулювати та документувати цілі програми ерготерапії або складових індивідуальної програми реабілітації, корегувати програму та надавати рекомендації стосовно продовження реабілітації. Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС. Основні теми: Основні принципи ерготерапевтичного обстеження та консультування на етапах ранньої реабілітації дітей; ерготерапія з недоношеними дітьми; ерготерапія при вроджених аномаліях головного і спинного мозку у дітей; основні підходи та роль ерготерапії при генетичних синдромах; ерготерапія при рахіті; ерготерапія при епілепсії у дітей; ерготерапевтичне втручання при нервово-м'язових захворюваннях у дітей; ерготерапія при розладах аутистичного спектру. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та іспиту.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at formulating theoretical knowledge and practical skills for effective occupation therapy intervention in the process of early intervention rehabilitation and the first childhood period in children with various pathologies. Also, in collaboration with the patient / client, formulate and document the goals of the occupation therapy program or the components of the individual rehabilitation program, adjust the program and provide recommendations for the continuation of rehabilitation. Discipline - 4 ECTS credits. Main topics: Basic principles of occupation therapy examination and counseling at the stages of early rehabilitation of children; occupation therapy with premature infants; occupation therapy for congenital brain and spinal abnormalities in children; basic approaches and role of occupation therapy in genetic syndromes; occupation therapy for rickets; occupation therapy for epilepsy in children; occupation therapy intervention in neuromuscular diseases in children; occupation therapy for autism spectrum disorders. The final grade is formed taking into account the results of the current control and examination.

Мета навчальної дисципліни – отримання теоретичних знань і практичних навичок для створення, реалізації та коригуванні програм ерготерапевтичного втручання для дітей з різними патологіями на етапах раннього втручання та періоду першого дитинства.

Обсяг навчальної дисципліни – 4 кредитів ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		

Денна	20	0	20	0	80	120
-------	----	---	----	---	----	-----

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Анатомія людини», «Фізіологія», «Біомеханіка», «Основи медичних знань», «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії».

Програма навчальної дисципліни.

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	Усього	у тому числі			усього			
		л.	прак.	с. р.		л.	прак.	с. р.
Тема 1. Основні принципи ерготерапевтичного обстеження та консультування на етапах ранньої реабілітації дітей.	16	2	2	12				
Тема 2. Ерготерапія з недоношеними дітьми.	16	2	2	12				
Тема 3. Ерготерапія при вроджених аномаліях головного і спинного мозку у дітей.	18	4	4	10				
Тема 4. Основні підходи та роль ерготерапії при генетичних синдромах.	12	2	2	8				
Тема 5. Ерготерапія при	12	2	2	8				

рахіті.								
Тема 6. Ерготерапія при епілепсії у дітей.	14	2	2	10				
Тема 7. Ерготерапевтичне втручання при нервово-м'язових захворюваннях у дітей.	1	4	2	10				
Тема 8. Ерготерапія при розладах аутистичного спектру.		2	4	10				
Всього годин:	120	20	20	80				

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Основні принципи ерготерапевтичного обстеження та консультування на етапах ранньої реабілітації дітей.

Алгоритм втручання ерготерапевта на етапах ранньої реабілітації. Методи обстеження на ранніх етапах. Постановка індивідуального плану ерготерапевтичних занять з поетапним навчанням батьків.

Тема 2. Ерготерапія з недоношеними дітьми.

Ступені та причини недоношеності. Морфологічні та функціональні ознаки. Особливості адаптації та реабілітації.

Тема 3. Ерготерапія при вроджених аномаліях головного і спинного мозку у дітей.

Класифікація аномалій розвитку мозку. Поняття на клінічна картина: спинномозкова грижа, мікроцефалія, макроцефалія, гідроцефалія, аненцефалія, голопроенцефалія, краніостеноз. Роль та втручання ерготерапевта при вроджених аномаліях головного та спинного мозку.

Тема 4. Основні підходи та роль ерготерапії при генетичних синдромах.

Найпоширеніші генетичні синдроми. Етіологія, патогенез. Основні принципи підходів в ерготерапії при генетичних синдромах.

Тема 5. Ерготерапія при рахіті.

Поняття рахіт. Адаптація та реабілітація дітей з рахітом.

Тема 6. Ерготерапія при епілепсії у дітей.

Клінічні прояви хвороби, міжнародна класифікація епілептичних приступів Кіото; класифікація Нью-Делі. Сучасний погляд на реабілітацію дітей з епілепсією та залученням ерготерапевта в реабілітаційний процес.

Тема 7. Ерготерапевтичне втручання при нервово-м'язових захворюваннях у дітей.

Поняття, типи, форми та прояви відповідно віку дітей: нейрогенні аміотрофії, проксимальні міопатії, міотонії, міостенії. Ерготерапія при нервово-м'язових захворюваннях.

Тема 8. Ерготерапія при розладах аутистичного спектру.

Сучасний погляд на поняття та прояви аутистичного спектру у дітей періоду першого дитинства. Втручання ерготерапевта на ранніх етапах після постановки діагнозу.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Основні принципи ерготерапевтичного обстеження та консультування на етапах ранньої реабілітації дітей.	1. Алгоритм втручання ерготерапевта на етапах ранньої реабілітації.	2	
Тема 2. Ерготерапія недоношеними дітьми.	2. Ерготерапевтичне втручання при різних ступенях недоношеності.	2	
Тема 3. Ерготерапія при вроджених аномаліях головного і спинного мозку у дітей.	3. Аномалії розвитку мозку.	2	
	4 Втручання ерготерапевта при вроджених аномаліях головного та спинного мозку.	2	
Тема 4. Основні підходи та роль ерготерапії при генетичних синдромах.	5. Основні принципи підходів в ерготерапії при генетичних синдромах.	2	
Тема 5. Ерготерапія при рахіті.	6. План ерготерапевтичного втручання в процесі реабілітації при різних стадіях рахіту.	2	

Тема 6. Ерготерапія при епілепсії у дітей.	7. Сучасні підходи на реабілітацію дітей з епілепсією та роль ерготерапевта в реабілітаційному процесі.	2	
Тема 7. Ерготерапевтичне втручання при нервово-м'язових захворюваннях у дітей.	8. Ерготерапія при нейрогенній аміотрофії, проксимальній міопатії, міотонії та міостенії.	2	
Тема 8. Ерготерапія при розладах аутистичного спектру.	9. Поняття та прояви аутистичного спектру у дітей періоду першого дитинства.	2	
	10. Ерготерапія дітей з аутистичним спектром.	2	
Всього годин:		20	

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Основні принципи ерготерапевтичного обстеження та консультування на етапах ранньої реабілітації дітей.	1. Стандартизовані та нестандартизовані інструменти оцінки.	4	
	2. Принципи домашньої реабілітації.	4	
	3. Підготовка до практичного заняття 1.	4	
Тема 2. Ерготерапія недоношеними дітьми.	4. Супутні проблеми при недоношеності.	4	
	5. недоношеними дітьми.	4	
	6. Підготовка до практичного заняття 2.	4	
Тема 3.	7. Морфологічні особливості	4	

Ерготерапія при вроджених аномаліях головного і спинного мозку у дітей.	головного мозку та спинного мозку. Причини вад розвитку нервової системи.		
	8. Принципи постановки цілей ерготерапевтом при вроджених аномаліях головного і спинного мозку у дітей.	2	
	9. Підготовка до практичного заняття 3.	4	
Тема 4. Основні підходи та роль ерготерапії при генетичних синдромах.	10. Особливості ерготерапевтичного втручання при генетичних синдромах.	4	
	11. Підготовка до практичного заняття 4.	4	
Тема 5. Ерготерапія при рахіті.	12. Позичіонування дітей з рахітом.	2	
	13. Соціальна функціональність дітей з різними ступенями рахіту.	2	
	14. Підготовка до практичного заняття 5.	4	
Тема 6. Ерготерапія при епілепсії у дітей.	15. Класифікація та наслідки епілептичних приступів.	2	
	16. Ерготерапія при епілепсії.	4	
	17. Підготовка до практичного заняття 6.	4	
Тема 7. Ерготерапевтичне втручання при нервово-м'язових захворюваннях у дітей.	18. Ерготерапія при спадкових захворюваннях нервової системи.	4	
	19. Підготовка до практичного заняття 7.	6	
Тема 8. Ерготерапія розладах аутистичного спектру.	20. Сенсорна інтеграція як елемент ерготерапевтичного втручання.	2	
	21. Методи адаптації дітей до навколишнього середовища дітей з розладами аутистичного спектру.	4	

	22. Підготовка до практичного заняття 8.	4	
Всього годин:		80	

Очікувані результати навчання з дисципліни: формулювання теоретичних знань і практичних навичок для ефективної реалізації процесу ерготерапії дітей раннього втручання та першого дитинства:

знанням: сучасних даних про основні принципи ерготерапевтичного обстеження та консультування на етапах раннього втручання та періоду першого дитинства; процес побудови індивідуальної програми ерготерапевтичного втручання для дітей з різними патологіями та внесок ерготерапевта, як члена міждисциплінарної команди;

умінням: підтримувати терапевтичні стосунки з клієнтом, членами його родини та професійні взаємовідносини з фахівцями міждисциплінарної команди; будувати, реалізовувати та корегувати процес ерготерапії для на етапах раннього втручання та періоду першого дитинства.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100, як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Алгоритм втручання ерготерапевта на етапах ранньої реабілітації.	Експрес-контроль (тестування); розбір кейсів	10
2. Ерготерапевтичне втручання при різних ступенях недоношеності.	Експрес-контроль (тестування); розбір кейсів	10
3. Аномалії розвитку мозку.	Експрес-контроль (тестування)	10
4 Втручання ерготерапевта при вроджених аномаліях головного та спинного мозку.	Розбір кейсів.	10
5. Основні принципи підходів в ерготерапії при генетичних синдромах.	Розбір кейсів.	10

6. План ерготерапевтичного втручання в процесі реабілітації при різних стадіях рахіту.	Експрес-контроль (тестування); розбір кейсів.	10
7. Сучасні підходи на реабілітацію дітей з епілепсією та роль ерготерапевта в реабілітаційному процесі.	Експрес-контроль (тестування); розбір кейсів.	10
8. Ерготерапія при нейрогенній аміотрофії, проксимальній міопатії, міотонії та міостенії.	Виконання індивідуальних завдань	10
9. Поняття та прояви аутистичного спектру у дітей періоду першого дитинства.	Експрес-контроль (тестування); розбір кейсів.	10
10. Ерготерапія дітей з аутистичним спектром.	Виконання індивідуальних завдань	10
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Критерії оцінювання

1. За участь у лекційному занятті студент отримує 1 бал.
2. Усна відповідь на питання практичного заняття оцінюється у 5 балів: 5 балів – студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. 4 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей. 3 бали – студент засвоїв матеріал на репродуктивному рівні (переказування), приймає активну участь у роботі, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок. 2 бали – студент, який невпевнено переказує матеріал, під час відповіді потребує

допомоги, допускається помилок. 1 бал – студент, який не приймає участь в обговоренні питань на занятті. 0 балів – студент відсутній на занятті.

3. Виконання самостійної роботи, що підготував студент оцінюється у 5 балів: 5 балів отримує студент, який повністю розкрив тему самостійної роботи, використовував основну і додаткову літературу. Проявив самостійність і творчий підхід. Матеріал подано логічно і своєчасно. 4 бали отримує студент, який розкрив тему самостійної роботи за всіма пунктами плану, використав більшість рекомендованої літератури. Матеріал подано логічно, можливо не своєчасно. 3 бали одержує студент, який тему самостійної роботи розкрив не повністю (висвітлено не всі пункти плану, матеріал подано стисло). Використано недостатню кількість літературних джерел. Матеріал побудовано не логічно. 2 бали одержує студент, який розкрив незначну частину матеріалу (декілька пунктів плану), використав недостатню кількість літературних джерел. Відсутня логіка подачі матеріалу, а також порушена цілісність системи знань. Матеріал подано не своєчасно. 1 бал – студент роботу написав формально, стисло, не своєчасно. 0 балів – студент повідомлення не підготував.

4. Реферати чи есе студентів оцінюються у 5 балів. 5 балів – робота має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита. Матеріал викладений логічно, послідовно, обґрунтовано. Реферат чи есе оформлені згідно вимог. Обсяг відповідає нормі. Під час захисту студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми. 4 бали – тема розкрита, матеріал подано відповідно пунктам плану, використано запропоновані джерела інформації. Інколи спостерігається порушення логіки. Реферат чи есе оформлені згідно вимог. Обсяг відповідає встановленій нормі. Під час захисту студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. 3 бали – лише простежується спроба підійти до написання реферату чи есе самостійно і творчо. Однак план реферату чи есе не досконалий. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, встановлювати співвідношення між частинами. Обсяг відповідає нормі. Під час захисту студент володіє інформацією на початковому рівні. 2 бали – реферат чи есе написані нашвидку, фрагментарно. План відсутній або не відповідає змісту і формі. Тема розкрита частково. Під час захисту студент оперує лише загальними фразами. Структура доповіді не витримана, матеріал побудовано не логічно. 1 бал – реферат чи есе написані фрагментарно. План відсутній або не відповідає змісту і формі. Тема не розкрита. Під час захисту студент не може відтворити матеріал. Доповідь стисла, не логічно побудована. 0 балів – реферат чи есе не написані і не захищені.

5. Комп'ютерна презентація студентів оцінюються у 5 балів: 5 балів – робота має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита. Матеріал викладений логічно, послідовно, обґрунтовано. Обсяг відповідає нормі (15 – 20 слайдів). Під час презентації студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді. 4 бали – простежується творчий підхід при підготовці презентації. Тема повністю розкрита, матеріал подано послідовно. Інколи спостерігається порушення логіки. Презентація оформлена згідно вимог. Обсяг відповідає встановленій нормі. Під

час презентації студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. 3 бали – загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, встановлювати співвідношення між частинами. Обсяг відповідає нормі. Студент не повністю розкрив тему, вивчено недостатню кількість джерел інформації. Під час презентації студент володіє інформацією на початковому рівні. 2 бали – презентація підготовлена на швидку, фрагментарно. Відзначений не самостійний підхід до виконання. Тема розкрита частково. Під час презентації студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Структура доповіді не витримана, матеріал побудовано не логічно. 1 бал – презентація підготовлена фрагментарно. Тема не розкрита. Під час презентації студент не може відтворити матеріал. Доповідь стисла, не логічно побудована. 0 балів – презентація не підготовлена.

Підсумковий контроль.

Залікові вимоги:

1. Алгоритм втручання ерготерапевта на етапах ранньої реабілітації
2. Методи обстеження на ранніх етапах.
3. Постановка індивідуального плану ерготерапевтичних занять з поетапним навчанням батьків.
4. Ерготерапія з недоношеними дітьми.
5. Втручання ерготерапевта при вроджених аномаліях головного та спинного мозку.
6. Етіологія, патогенез клінічні ознаки генетичних синдромів.
7. Основні підходи та роль ерготерапії при генетичних синдромів.
8. Етіологія, патогенез клінічні ознаки синдрому Дауна.
9. Ерготерапія при синдромі Дауна.
10. Класифікація та наслідки епілептичних приступів.
11. Ерготерапія при епілепсії у дітей.
12. Ерготерапевтичне втручання при нервово-м'язових захворюваннях у дітей.
13. Поняття та прояви аутистичного спектру у дітей періоду першого дитинства.
14. Ерготерапія при розладах аутистичного спектру.
15. Ерготерапія при нейрогенній аміотрофії.
16. Ерготерапія при проксимальній міопатії.
17. Ерготерапія при міотонії
18. Ерготерапія при міостенії.
19. Ерготерапія в процесі реабілітації при різних стадіях рахіту.
20. Стандартизовані та нестандартні інструменти оцінки на етапах раннього втручання ерготерапевта.
21. Принципи домашньої реабілітації.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Айрес ЭДж. Ребенок и сенсорная интеграция. Понимание скрытых проблем развития. 2009. 272 с.
2. Case-Smith, J., Clifford O'Brien. J. Occupational Therapy for children and adolescents. Elsevier. 2015.
3. Gardening for Children with Autism Spectrum Disorders and Special Educational Needs Natasha Etherington.
4. Shelley Mulligan. Occupational Therapy Evaluation for Children. 2003.
5. В. Г. Майданник. Педиатрия. 2002. 1125с.
6. Occupational Therapy for Child and Adolescent Mental Health Lesley Lougher
Додаткова література:

1. Семенова ЕВ, Ключкова ЕВ, Реабилитация детей с ДЦП 2018
2. Edited by Sylvia Rodger. Occupation Centred Practice with Children A Practical Guide for Occupational. Therapists. 2010.
3. Chia Swee Hong Lynne Howard. Occupational Therapy in Childhood 2002.

Електронні ресурси:

1. British Journal of Occupational Therapy. [Internet]. Available at: <https://journals.sagepub.com>
2. Hindawi Occupational Therapy International [Internet]. Available at: <https://www.hindawi.com>
3. The American Journal of Occupational Therapy. [Internet]. Available at: <https://ajot.aota.org/>